

ПРИЧИНИ ТА ФОРМИ ЧОЛОВІЧОГО НЕПЛІДНЯ

Балюк К.Л.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна*

Чоловіче непліддя є актуальною проблемою і має особливу медичну та соціальну значимість як у нашій країні, так і за її межами. Це пояснюється збільшенням частоти захворювання статевих органів у чоловіків, зростанням аномалій розвитку, зумовлених впливом шкідливих чинників зовнішнього

середовища, алергізацією населення, широким і неконтрольованим використанням лікувальних препаратів та іншими факторами. Порушення фертильності призводить до зростання кількості неплодних шлюбів.

До основних причин, що викликають чоловіче неплоддя найчастіше відносять: варикоцеле (патологія, обумовлена варикозним розширенням вен сім'яного канатика), інфекційно-запальні захворювання сечостатевої системи, патозооспермія невстановленої етіології (наявність аномальних сперматозоїдів), ізольовані порушення сім'яної рідини, імунологічне безпліддя, вроджені аномалії розвитку (крипторхізм – («приховане» яєчко)) – стан, коли одне або обидва яєчка відсутні в калитці, монорхізм – захворювання, що вважається вродженою аномалією мошонки, при якій повністю відсутнє на своєму місці одне з яєчок та його придатки, гіпоспадія – вроджена аномалія, при якій змінюється структура уретри, епіспадія – вада статевої системи людини – розщеплення частини, чи усієї передньої (дорсальної) стінки сечовипускного каналу, системні захворювання (туберкульоз, цироз печінки, хронічна ниркова недостатність, діабет, інфекційний паротит, ускладнений орхітом та ін.), хірургічні втручання з приводу: пахової грижі, гідроцеле (водянка оболонки яєчка) – це патологічний процес що характеризується накопиченням рідини між оболонками яєчка, структури уретри, операції на сечовому міхурі, застосування транквілізаторів і гіпотензивних препаратів, наркотиків, сексуальні і еякуляторні порушення, обструктивна азооспермія (сперматозоїди виробляються в яєчках, та через обструкцію (від лат. *obstructio* «перешкода») сім'яносних протоків, некрозооспермія (відсутність живих сперматозоїдів в еякуляті), ендокринні форми безпліддя та хромосомні патології.

Також можуть впливати звичні інтоксикації: зловживання алкоголем і нікотином; професійні шкідливості: контакт з органічними і неорганічними речовинами, вплив іонізуючої радіації; тепловий фактор: робота в умовах високих і низьких температур, тривалий стан лихоманки з підвищенням температури тіла вищою за 38°C та травми органів мошонки.

Особливу увагу сьогодні звертають на одне з найпоширеніших захворювань коронавірусної інфекції Covid-19, що безпосередньо може впливати на чоловічу фертильність (доповідь на тему представлена у Матеріалах 75 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія «Біологія». Том I (28 лютого 2021 р.) – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. Динаміка кількісних показників спермограми при коронавірусному захворюванні (COVID-19). Куртяк Ф.Ф., Репетило А.О., Балюк К.Л., Куртяк М.Ф).

Безпліддя у чоловіків має дві основні форми: секреторна та обструктивна. При секреторній формі безпліддя, яєчка виробляють лише невелику кількість сперматозоїдів для успішного запліднення або мають малу рухливість чи дефекти у будові. Для встановлення діагнозу секреторної форми проводиться очний огляд та забір матеріалу для спермограми, а також аналіз крові на рівень гормонів та каріотипування. При обструктивній формі порушується просування сперматозоїдів по сім'яносних шляхах – пересування утруднене або зовсім неможливе. Патологія може бути односторонньою (знижена кількість сперматозоїдів в еякуляті) та двосторонньою (повна відсутність сперматозоїдів). Для встановлення діагнозу проводиться забір матеріалу для спермограми та подальший аналіз результатів.